

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 23. 4. 2012
Č. j.: SRS 011005/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 4 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 2. 4. - 15. 4. 2012

1. Počasí

Období 16. 4. až 22. 4. stručně vystihuje část pranostiky: „... duben, ještě tam budem“. Prakticky po celém území oblasti bylo střídavě zataženo nízkou oblačností, která se čas od času přechodně protrhala na polooblačno až zcela jasno a slunečno. Po celou dobu však bylo poměrně velmi chladno.

Zpočátku se denní teploty pohybovaly kolem 7 °C až 8 °C, noční pak klesaly i pod bod mrazu (-2 °C až -3 °C) a místy bylo ještě chladněji (Jirkov -5 °C, Klášterec nad Ohří -6 °C). Srážková činnost ve formě dešťových přeháněk byla od počátku období podprůměrná. Například v České Lípě, Jirkově a Mostě spadly 2 mm srážek. Na Liberecku byly nízké teploty příčinou toho, že 16. 4. byly srážky smíšené (déšť se sněhem).

Po přechodu frontálního systému se od 17. 4. začala oblačnost postupně protrhávat na polooblačno a délka souvislého slunečního svitu místy dosáhla i několika hodin. V souvislosti s tím se začalo postupně i oteplovat, avšak denní teploty jen výjimečně přesáhly 15 °C (Česká Lípa 17 °C, Litoměřicko 18 °C a Most 16 °C) a noční se pak pohybovaly pod 5 °C. Přechod dalšího systému přinesl četné přeháňky, jejichž vydatnost však byla v různých částech oblasti rozdílná s tím, že někde nepršelo vůbec. Celkový úhrn srážek činil například v České Lípě cca 2 mm, v Jirkově (okres Chomutov) cca 8 mm a na Lounsku a Žatecku 15 – 20 mm.

Celkově lze období 16. 4. až 22. 4. opět hodnotit jako velmi suché a chladné s nočními mrazíky.

Vzhledem k nízkým úhrnům srážek a čerstvému větru, který při přechodech frontálních systémů foukal, se vláhový deficit v půdě nadále prohlubuje. Riziko ohrožení suchem (podle „Monitoringu zemědělského sucha – ČHMÚ) k 15. 4., bylo v jedné lokalitě na jihu okresu Litoměřice vyhodnoceno jako **velké až nejvyšší** (stupeň 4 – 5), v okresech Chomutov, Louny, Most a v části okresů Litoměřice a Teplice **středně velké** (stupeň 3). V okresech Děčín, Ústí nad Labem a v částech okresů Česká Lípa, Litoměřice a Teplice je **mírné** (stupeň 2). V okresech Liberec, Semily a částečně Česká Lípa, je toto riziko hodnoceno jako **malé** (stupeň 1).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Poměrně chladné počasí počátkem období a vláhový deficit v půdě i nadále mírně brzdí růst a vývoj polních plodin. I mezi jednotlivými porosty jsou patrné značné rozdíly

ve vývoji. Ty jsou mimo jiné závislé na lokalitě, odrůdě a době setí. Po případném oteplení lze, za předpokladu snížení vláhového deficitu, očekávat výrazné urychlení růstu u všech plodin (především u ozimů) a nakvétání ovocných dřevin v intenzivních sadech.

Na některých plochách pokračuje ošetření ozimých obilnin proti plevelům. Na Děčínsku ve vyšších polohách probíhá výsadba jahodníku a brambor. Na Žatecku probíhá příprava půdy pro setí kukuřice a slunečnice.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 23–31 BBCH, tj. třetí odnož viditelná až fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

V okrese Liberec byl shledán všeobecně dobrý stav porostů. Na Chomutovsku je však, v důsledku nízkých teplot a vláhového deficitu, vývoj rostlin v porostech zpomalen. Obdobně je tomu i na Mostecku a v okrese Teplice, kde v současné době končí dosévání porostů a pokračuje jejich přihnojování. Rovněž na Litoměřicku jsou porosty stále nedostatečně odnožené, nevyrovnané, na exponovaných místech jsou silně prořídlé a často silně zaplevelené dvouděložnými plevelnými rostlinami.

Na Děčínsku prozatím nebyl výskyt chorob a škůdců zjištěn.

V okrese Litoměřice (Břežany, Chotiněves, Slatina a Želechovice) byl zjištěn 1. výskyt **padlí pšenice na ozimé pšenici (*Blumeria graminis*)**. Podobně tomu bylo i v okrese Louny (Žatec, 18. 4.).

Hodnotí se počet listů s výskytem jedné nebo více kupek padlí. Na líci listů, ale i listových pochvách jsou malé válcovité, světle šedé polštářky (kupky) mycelia, které později tmavnou. Po vymetání se objevují kupky i na klasových listenech. V kupkách se posléze objevují tmavé, kulaté 0,1-0,2 mm velké plodnice (kleistotecia). Silně napadené listy žloutnou a předčasně odumírají.

Použití fungicidů přichází v úvahu nejčastěji ve fázích 37-59 DC, tj. od objevení posledního listu nejpozději do končícího metání. Za prahovou hodnotu napadení považujeme stav, kdy v průměru 70 a více procent horních tří listů je napadeno (bez ohledu na stupeň napadení).

V okrese Litoměřice (Chotiněves) byla při mikroskopické prohlídce rostlin nalezena larva **bzunky ječné (*Oscinella frit*)**.

Na Českolipsku, i přes zpozorované 1. požerky **kohoutků (*Oulema* sp.)** v minulém období, nebyla smýkáním nalezena žádná imága těchto škůdců.

V okrese Liberec byl zjištěn 1. výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** a **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

V okrese Louny (Chrastín, 18. 4.) byl pozorován velmi slabý výskyt dospělců.

Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé.

Pozorování imág kohoutků se zahájí v případě, že předcházejí 4 dny (nemusí následovat za sebou) s maximální denní teplotou vzduchu vyšší než 17° C a současně byla dosažena suma efektivních teplot SET_(6,0) = 110° C, od 1. 1. Další pozorování (vajíčka a larvy) se provede při dosažení hodnoty SET_(6,0) = 400° C od 1. 1. Pozorování se po týdnu opakuje do doby zjištění 50 % vylihých larev. Hodnotí se 100 odnoží na různých místech rovnoměrně rozložených v porostu (10 míst x 10 odnoží rostoucích za sebou v řádku) a zjistí se průměrný počet vajíček, nebo larev na listech, nebo stéblu jedné odnože.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylihých více než 50 % larev.

V okrese Česká Lípa (Velký Grunov, 17. 4.) byly na listech pozorovány 1. miny po žíru **obaleče obilného (*Cnephasia pumicana*)**.

Vyskytuje se ve škodlivém množství jen v některých letech a to jen lokálně v nejnižnějších částech republiky. Obvykle napadá jen okraje porostů. K plošnému napadení dochází jen při přemnožení a při větrném počasí v období migrace housenek. Housenky snižují výnos a znehodnocují zrna.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonový lapač Deltastop CPP. V ČR není registrován proti obaleči obilnému žádný přípravek.

JEČMEN OZIMÝ (RF 27–31 BBCH, tj. sedmá odnož viditelná až fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Na Mostecku a v okrese Teplice probíhá regenerace porostů.

Na Žatecku byl zaznamenán 1. výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**, (Tuchořice, 19. 4.) a (Lubenec, 18. 4.), kde se jednalo o silný výskyt.

Na Děčínsku byl zjištěn 1. výskyt **hnědé skvrnitosti na ječmeni jarním a ozimém (*Pyrenophora teres*)**.

V okrese Česká Lípa (Janovice, 18. 4.) byl při pozorování smýkáním zjištěn 1. výskyt imág **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

ŽITO (RF 31 BBCH, tj. fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

V okrese Most probíhá odnožování porostů a jejich přihnojování.

Na Žatecku jsou porosty zdravé, plně zapojené a bez výskytu škodlivých organizmů.

JEČMEN JARNÍ (RF 13-21 BBCH, tj. fáze 3. listu až první odnož viditelná: počátek odnožování)

Na Žatecku jsou porosty prozatím bez výskytu škodlivých organizmů.

V okrese Litoměřice (Želechovice) byl na listech rostlin zaznamenán 1. výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**. V tomtéž okrese (Chotiněves) byl pozorován 1. výskyt poškození listů požitky dospělců **kohoutků (*Oulema* sp.)**.

KUKUŘICE

V nejnižnější části Turnovska začalo setí (Sedmihorky, 9. 4.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 03-10 BBCH, tj. viditelné dva šupinaté děložní listy až 1. pravý list s vyvinutým palistem nebo 1. úponkem)

Na Žatecku jsou porosty prozatím bez výskytu škodlivých organizmů.

V okrese Litoměřice bylo zaznamenáno 1. poškození listů žírem dospělců **listopasa čárkovaného (*Sitona lineatus*)**.

Brouci škodí každoročně žírem na vzcházejících rostlinách. Obzvláště k velkým škodám dochází, jestliže suché a studené počasí brzdí rostliny ve vzrůstu. Naopak je-li dostatek jarní vláhy, rostliny poškození listů rychle nahradí. Úbytek kořenových hlízek způsobuje snížení výnosů. Larvami poškozené kořeny bývají napadány houbovými chorobami. Podobně jako listopas čárkovaný škodí i jiné druhy listopasů rodu *Sitona*.

Porosty se ošetřují postřikem v období od vzcházení do fáze 3-4 pravých listů.

OLEJNINY

HOŘČICE (RF 10 BBCH, tj. děložní listy plně vyvinuté)

V okrese Litoměřice byl v porostech zaznamenán 1. výskyt **dřepčíků (*Phyllotreta* sp.)**.

MÁK SETÝ (RF 10-22 BBCH, tj. vzcházení až objevení 2. pravého listu) – okres Litoměřice

ŘEPKA OZIMÁ (RF 51-61 BBCH, tj. hlavní květenství viditelné shora uprostřed nejvyšších listů až počátek kvetení, asi 10% květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje)

Na Žatecku jsou po chemickém ošetření porosty bez výskytu šešulových škůdců.

V okrese Litoměřice v údolních lokalitách bylo střední patro listů a ojediněle i poupát, **poškozeno mrazem**. Noční mrazíky 9. 4., 17. 4. a 18. 4. způsobily chlorózu listových čepelí v okrese Most (Sedlec u Obrnic – 29 ha, Patokryje – 50 ha) ve střední plošné intenzitě a (Bylany u Mostu – 59 ha) v intenzitě slabé. V obou případech jsou pozemky v blízkosti vodní plochy.

Na Lounsku (Hřivčice – pozorovací body Débeř a Pátecký les, 18. 4.) byl pozorován střední výskyt **cyindrosporiózy řepky (*Pyrenopeziza brassicae*)** a **plísně šedé (*Botritis cinerea*)**.

Na Litoměřicku (Chotěšov) byl zjištěn ohniskový výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)**. Střední výskyt byl pozorován v okrese Louny (Hnojnice, 18. 4.).

V okrese Litoměřice (Budyně nad Ohří) byl v Mörickeho miskách zjištěn 1. výskyt imág **bejломorky kapustové (*Dasineura brassicae*)**. Její slabý výskyt pak byl pozorován v okresech Chomutov (Droužkovice a Všestudy, 19. 4.) a Louny (Hřivčice – pozorovací body Débeř a Pátecký les, 18. 4.).

Imága **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** již nebyla v Mörickeho miskách v okresech Chomutov, Most a Teplice zjištěna. V okrese Liberec (Pěnčín, Svijanský Újezd, 18. 4.) však byl zaznamenán slabý výskyt jejich vajíček. Vajíčka **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** byla nalezena i v okrese Teplice (Měrunice, 18. 4.).

Brouci po přezimování přelétávají do porostů řepky olejky od poloviny března. Konají úživný žír. Do listů i stonků vyžirají drobné díry. Po 2-3 týdnech samičky kladou vajíčka do stonků těsně pod vegetační vrchol. Larvy vyžirají dřeň stonků a po 4-5 týdnech se kuklí v půdě. Mladí brouci se líhnou asi za 25 dní. Zůstávají v zemi až do jara.

Ošetření zhruba koncem března a začátkem dubna, dříve než samičky vykladou vajíčka. V současné době se cílená ochrana již neprovádí.

V okrese Teplice (Měrunice, 18. 4.) byl zaregistrován i 1. výskyt imág **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**. Jeho slabý výskyt byl zjištěn v okresech Děčín, Litoměřice (Budyně nad Ohří), Liberec a Louny (Hřivčice – pozorovací body Débeř a Pátecký les, 18. 4.).

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1 x týdně od dosažené teploty 9 °C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50 ti rostlin (10 míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

OKOPANINY

ŘEPA CUKROVKA (RF 11 BBCH, tj. vzcházení až 1. pár listů viditelných) – okres Litoměřice

V okrese Litoměřice (Čížkovice) bylo zjištěno slabé poškození **dřepčíkem rdesnovým (*Chaetocnema concinna*)**.

CHMEL (RF 08 BBCH, tj. počátek růstu stonku /chmelová babka ořezaná/)

V okrese Litoměřice (Liběšice) začalo drátkování, (Úštěk) pokračuje příprava na následující týden, kdy začne drátkování. Na Lovosicku je dokončován řez a úklid chmelnic, začalo drátkování.

Na Žatecku ve všech chmelnicích i nadále intenzivně probíhá řez a drátkování.

Dále zde (Drahonice) byl zaznamenán silný výskyt **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuatus*)** na neseříznutém rašícím chmelu.

Výskyt lalokonosce libečkového (*Otiorhynchus ligustici*) prozatím nebyl zjištěn.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 56 BBA, tj. jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené / fáze zeleného poupěte/)

Na Liberecku jsou porosty v dobrém stavu, bez chorob a škůdců. V okrese Litoměřice (Horní Nezly) byl zjištěn 1. výskyt dospělců mery hrušňové (*Psylla pyricola*).

Na Žatecku byl na hrušních podél silnice na Holedeč a na hlohu směrem na Radičevy, zjištěn silný výskyt bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*). Ta byla zaznamenána rovněž na Lounsku, u silnice I. třídy křižující silnici na Cítoliby.

JABLOŇ (54-61 BBA, tj. zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů až počátek kvetení, asi 10 % květů otevřeno)

U raných odrůd jablek na Litoměřicku bylo, u dosud nerozvitých květů, dodatečně zjištěno poškození mrazem. Rozkvétající květy mají zčernalé blizny i prašníky. Rozsah poškození zatím nelze přesně určit. V produkčních sadech v okrese Chomutov (Kláštorec nad Ohří) bylo po nočních mrazících (17. a 18. 4.) zjištěno toto poškození rovněž.

Po deštích byla v intenzivních sadech na Litoměřicku provedena preventivní aplikace fungicidů proti strupovitosti jablek. Na Liberecku (v době monitoringu) rovněž probíhalo ošetření proti mšicím a dalším jarním škůdcům.

V okrese Litoměřice (Klapý) byl zjištěn 1. výskyt padlí jablek (*Podosphaera leucotricha*).

Ve stejné lokalitě byl zaznamenán i 1. výskyt vajíček mery jablek (*Psylla mali*).

Slabé výskyty samic mšice jablek (*Aphis pomi*) byly zjištěny v okresech Liberec (Svijanský Újezd, 18. 4.), Most (Vtelno). Její střední výskyt byl zaregistrován v okrese Děčín (Březiny u Děčína a Malšovice, 18. 4.).

Střední výskyt mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*) byl zaznamenán v okresech Děčín (Březiny u Děčína a Malšovice, 18. 4.) a Liberec (Svijanský Újezd, 18. 4.).

Pozorují se zkrabacené a svinuté listy tvořící hnízda. Napadené listy žloutnou a červenají. Pokroucené výhonky. Hodnotí se počet jedinců na 100 květních nebo listových růžic.

Jabloně se ošetřují před květem v případě výskytu 1 a více jedinců mšice jitrocelové v průměru na jednu květní nebo listovou růžici. Po odkvětu se jabloně ošetřují, jakmile se zjistí tvořící se kolonie mšic.

V okresech Děčín (Březiny u Děčína, 18. 4.) a Most (Vtelno) byl shledán silný výskyt pídalky podzimní (*Operophtera brumata*).

Na jaře se pozorují požerky na mladých listech, květních poupatech, květech i plodech ovocných dřevin. V listech vykousané zpočátku drobné otvory, které se postupně zvětšují, až zůstávají jen silnější žebra.

Přímou chemickou ochranu doporučujeme při škodlivém výskytu housenek pídalky podzimní v jarním období, to je při výskytu 3 a více listožravých housenek na 100 květních nebo listových růžicích třeseň. Následně doporučujeme nepřímou ochranu zaměřenou na mechanické hubení, po kmeni šplhajících, samic pídalky podzimní pomocí lepidel a lepových pásů umístěných na kmenech stromů v období od první poloviny října do února.

Slabý výskyt imag květopasa jablek (*Anthonomus pomorum*) byl zjištěn v extenzivních sadech v okresech Česká Lípa (Újezd u Jestřebí, 18. 4.) a Most (Vtelno). V intenzivním sadu na Českolipsku (Pavlovice u Jestřebí) a Chomutovsku (Jirkov) nebyl výskyt prozatím zaznamenán.

V okrese Most (Vtelno) byl zjištěn slabý výskyt housenek obalečů (*Tortricidae*).

Na Lounsku (Židovice, 18. 4.) bylo provedeno pozorování na výskyt pílatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*), avšak její výskyt prozatím nebyl potvrzen.

Peckoviny

Na Žatecku bylo zjištěno poškození mrazem na květech meruněk, broskví i třešní.

BROSKVOŇ (RF 59 BBA, tj. bílé nebo růžové korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón /stadium balónu/)

Slabé poškození mrazem na poupatech bylo lokálně zjištěno v okrese Most (Vtelno), kdy noční teploty klesly na -8 °C (9. 4.) a -2 °C až -3 °C (17. 4. a 18. 4.).

MERUŇKY (RF 65-67 BBA, tj. plný květ až vadnutí květů, většina korunních lístků opadá)

Na Litoměřicku byly shledány květy poškozené mrazem. Tamtéž (Slatina) byl zjištěn 1. výskyt píďalky podzimní (*Operophtera brumata*).

TŘEŠŇ (RF 60-64 BBA, tj. první květy otevřené až asi 40 % květů otevřeno)

Ke střednímu poškození mrazem došlo v okrese Chomutov (Kláštrec nad Ohří) v produkčním sadu. Na Litoměřicku byla silně poškozena (90 %) většina výsadeb. Poškozena byla i uzavřená poupata.

V okrese Litoměřice (Slatina) byl zjištěn 1. výskyt housenek píďalky podzimní (*Operophtera brumata*).

VIŠEŇ (RF 54 BBA, tj. zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů /stadium myší ouško/)

Na Liberecku jsou výsadby v dobrém stavu a prozatím bez chorob a škůdců.

Drobné ovoce

RYBÍZ (RF 59–60 BBCH, tj. stadium hroznu až první květy otevřené)

Na Litoměřicku (Horní Nezly) byl zaregistrován slabý výskyt vlnovníka rybízového (*Cecidophyopsis ribis*).

ZELENINA

ČESNEK

Na Žatecku došlo na zahrádkách poškození mrazem. Porosty jsou zničeny až z 60 %. V odebraném vzorku mrazem zničeného česneku, jež byl odeslán k analýze, byl potvrzen výskyt *penicillia*.

OBECEŇ

BRSLÉNY

Na Litoměřicku (Slatina) bylo zaznamenáno líhnutí druhé generace mšice makové (*Aphis fabae*). Na Žatecku byla na brslenech zaznamenána první generace. Začal vývoj nové letošní generace.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček